

Стоянова Тетяна Анатоліївна,
к.ю.н., доцент кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЕЛЕКТРОННЕ НАКАЗНЕ ПРОВАДЖЕННЯ: ЧОМУ НІ?

Поступове введення он-лайн процедур в вітчизняну систему судочинства відповідає сучасним мировим тенденціям, особливо у умовах інтеграційних процесів, що відбуваються в Україні.

Слід зазначити, що поступове введення електронних процедур, також, відповідає Концепції оптимізації інфраструктури забезпечення органів судової влади для вирішення завдань щодо спрощення доступу до правосуддя та підвищення ефективності роботи органів судової влади [1]. Як зазначалось у Концепції реформування відбуватиметься за напрямками: створення єдиної інформаційно-телекомунікаційної системи, впровадження процесуальних інструментів електронного судочинства, оптимізація інфраструктури забезпечення органів судової влади.

Однією із проб введення таких процедур став проект Закону від 14 січня 2016 №3769 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження наказного провадження у цивільному та господарському судочинстві» [2].

Слід зазначити, що введення самої процедури наказного провадження відповідає євроінтеграційним процесам в Україні. Так, Європейський союз і Рада Європи, убачаючи позитивний ефект «спрощеного судочинства», прийняли Регламент № 1869/2006 «Про введення Європейського наказного провадження», чинний із 12 грудня 2008 року. Так, компанії та громадяни країн-підписантів цього регламенту можуть стягувати безспірні вимоги в цивільних і комерційних судах країн-членів ЄС відповідно до єдиної процедури, котру називають «Європейським наказним провадженням». Так, згідно положень проекту розгляд справ у порядку електронного наказного провадження передбачатиме:

- реєстрацію стягувача та боржника в автоматизованій системі електронного наказного провадження;
- звернення заявника через автоматизовану систему наказного провадження із заявою до суду про видачу електронного судового наказу;
- розгляд судом отриманої заяви та видачу електронного наказу із встановленням строку для подання боржником заперечень;
- скасування електронного наказу із роз'ясненням стягувачу його права звернутись з цими самими вимогами до суду в загальному порядку (у разі надходження від боржника заперечень);
- внесення до Єдиного державного реєстру судових рішень відомос-

тей щодо набрання електронним наказом законної сили і надсилання його стягувачу (у разі неотримання від боржника заперечень).

Обов'язковими умовами для розгляду справ у порядку електронного наказного провадження пропонується визначити такі:

1) наявність між сторонами укладеного договору в письмовій формі;
2) вимога має обмежуватись виключно сумою грошової заборгованості, що випливає з такого договору;

3) встановлення обмеження щодо максимальної суми грошової заборгованості за вимогою:

– до фізичних осіб – не більше 100 розмірів мінімальної заробітної плати;

– до юридичних осіб – не більше 1000 розмірів мінімальної заробітної плати;

4) наявність у суду достовірних відомостей про одержання боржником проекту електронного судового наказу та ненадходження від нього заперечень з приводу пред'явлених до нього вимог.

Розгляд справ в порядку електронного наказного провадження проводиться без судового засідання і виклику заявника та боржника для заслуховування їх пояснень.

Заява про видачу електронного судового наказу може бути подана до суду протягом трьох років з моменту виникнення у заявника права пред'явлення вимоги до боржника. Заява про видачу електронного судового наказу подається заявником до суду шляхом заповнення форми в автоматизованій системі електронного наказного провадження з використанням електронного цифрового підпису заявника.

Якщо заява подається представником заявника, на таку заяву накладається електронний цифровий підпис представника.

Електронний судовий наказ викладається суддею у двох примірниках, один з яких оформлюється письмово в електронній формі з

накладенням електронного цифрового підпису, а другий – письмово в паперовій формі та видається стягувачу після набрання електронним судовим наказом законної сили для пред'явлення до виконання.

Боржник має право протягом десяти днів з дня отримання електронного судового наказу подати заяву про його скасування.

Передбачається, що у разі набрання чинності цього документу, норми вводяться в дію з 1 січня 2018 року, а Раді суддів України рекомендується до 1 січня 2017 року затвердити за погодженням з Державною судовою адміністрацією України Положення про автоматизовану систему електронного наказного провадження.

Але, нажаль, такий законопроект не був підтриманий Верховною Радою України. Зрозуміло, що неточностей та положень потребуючих уточнення було чимало в Законопроекті, але сама ідея щодо електронного наказного провадження здається логічною, цікавою та актуальною.

По-перше, електронне наказне провадження відповідає ідеї, що проложена, як підстава в само наказне провадження – спростити процедуру розгляду справ та зекономити судовий час та час сторін.

По-друге, оскільки концепцією реформування оптимізації інфраструктури забезпечення органів судової влади для вирішення завдань щодо спрощення доступу до правосуддя та підвищення ефективності роботи органів судової влади передбачається введення інститутів оптимізації – введення електронного наказного провадження слід вважати за необхідним.

Література:

1. Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки: Указ президента України від 20 травня 2015 // Офіційний вісник Президента України. – №13. – 2015.

2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження наказного провадження у цивільному та господарському судочинстві: законопроект від 14 січня 2016 року // Режим доступу офіційний сайт Верховної Ради України: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57662